

Zamek w Niedzicy - Klub Podróżników Śródziemie

 klubpodroznikow.com/relacje/polska-zamki-palace/1045-zamek-w-niedzicy

Średniowieczny Zamek Dunajec w Niedzicy

Zamek Dunajec – średniowieczna warownia znajdująca się na prawym brzegu Zbiornika Czorsztyńskiego we wsi Niedzica-Zamek, na obszarze Polskiego Spisza lub Zamagurza (Pieniny Spiskie). Zamek ten został wzniesiony najprawdopodobniej w początkach XIV w. przez węgierskiego kolonizatora ziem granicznych Rykolfa Berzeviczego ze Strążek, prawdopodobnie na miejscu wcześniejszej budowli obronnej. W okresie średniowiecza i później na uposażenie właścicieli zamku składały się dobra wchodzące w skład Zamagurza.

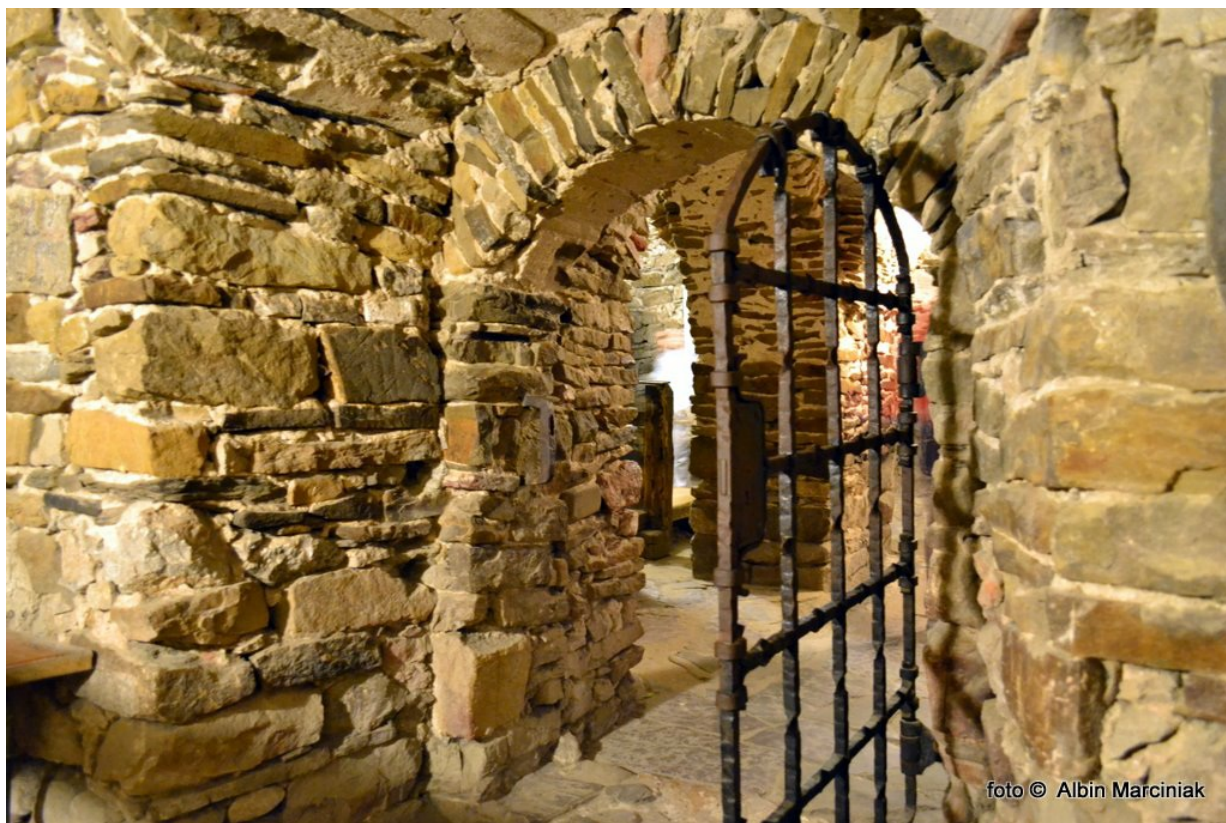

Nazwy obcojęzyczne zamku (łac. *castrum de Dunajecz*, węg. *Nedecvár* lub *Nedec-Vár*, słow. *Nedeca*, niem. *Sub-Arx Unterschloss*, *Arx Dunajecz*, *Netzer* lub *Niestner Schloß*) Pierwszy raz nazwa *zamek Dunajec* łac. *novum castrum de Dunajecz* pojawiła się w dokumencie z 1325 zapisana jako własność rodu Jana i Rykolfa panów na Brzozowicy. Byli to wnukowie comesa spiskiego Rudygera z Tyrolu, który za nadaniem króla Węgier Andrzeja II w roku 1209 lokował Niedzicę. Do roku 1470 zamek pozostawał w dobrach potomków Rudygera, a następnie stał się własnością comesa spiskiego Emeryka Zapolya. Dobra zamku niedzickiego rozciągały się na całe Zamagurze.

Początkowo zamek ten stanowił węgierską strażnicę na granicy z Polską. W 1470 przeszedł w ręce rodu Zapolyich, następnie, na okres 60 lat w posiadanie Łaskich (Hieronima, a później jego syna Olbrachta). Znany z hulaszczego trybu życia Olbracht Łaski zamek najpierw zastawił, a później sprzedał Jerzemu Horvathowi, który starannie go odbudował przekształcając przy okazji w okazałą renesansową rezydencję (w znacznej części w takiej postaci zachował się po dziś dzień). W 1858 zamek przejął kolejny węgierski ród – Salamonowie.

Po zakończeniu I wojny światowej zamek znalazł się na terytorium Polski, choć własnością Salamonów pozostawał aż do 1945. Istotny fakt z tego okresu to zachowanie w dobrach zamkowych aż do 1931 (najdłużej w Europie) szczątkowych form pańszczyzny. Od 1948 prowadzono na zamku prace restauracyjne i częściową odbudowę. W części pomieszczeń utworzono dom pracy twórczej Stowarzyszenia Historyków Sztuki, inne udostępniono do zwiedzania, tworząc muzeum wnętrz i historii regionu spiskiego. W 1960 w baszcie urządzono stację sejsmologiczną Zakładu Geofizyki PAN.

Jedną z najbardziej tajemniczych kart w historii zamku jest odnaleziona, podobno tuż po II wojnie światowej, inkaskie "*kipu*" – rodzaj zapisu informacji pismem węzełkowym, które zawiera ponoć informacje o ukrytym skarbie.

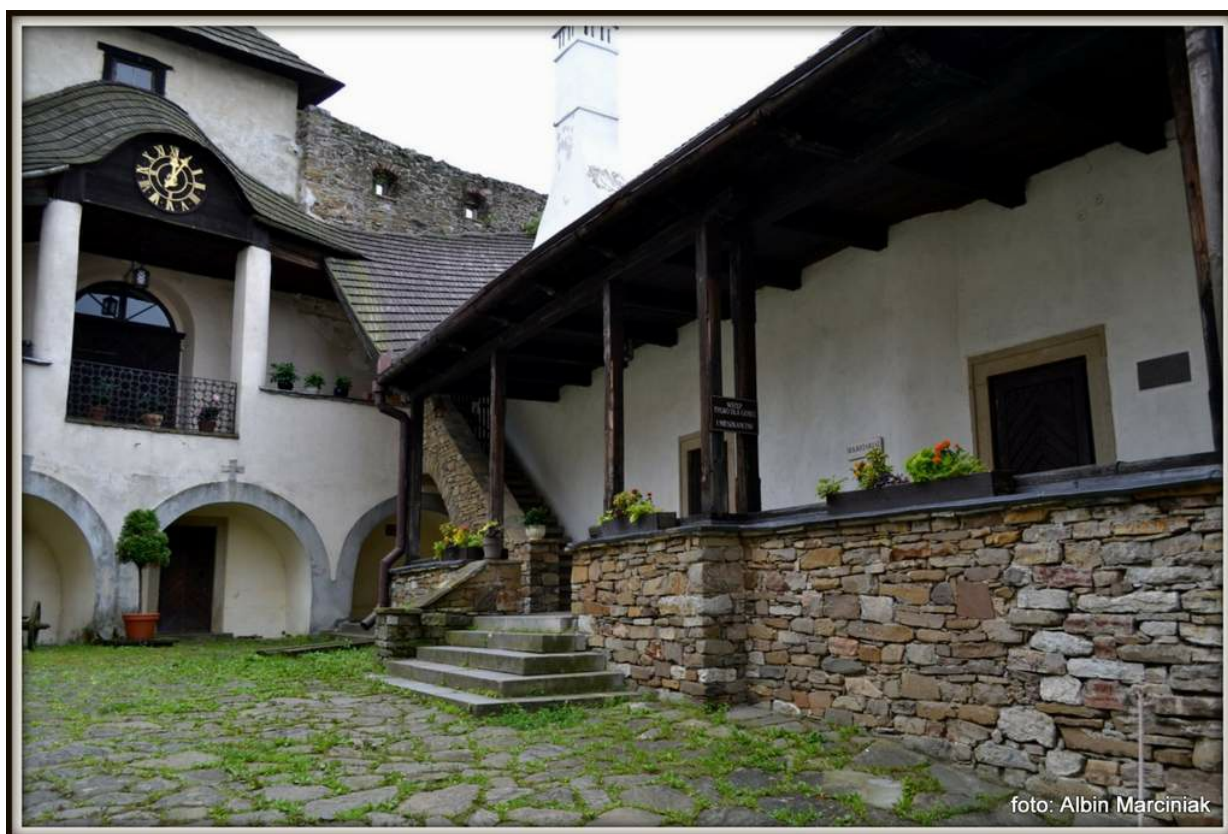

Wg legendy - przynajmniej w części potwierdzonej - pod koniec XVIII wieku na zamku i w jego okolicy rezydowali Inkowie: potomkowie Tupaca Amaru II oraz część arystokracji, uciekający przed hiszpańskimi prześladowaniami. Na terenie zamku inkascy zbiegowie mieli też ukryć część skarbu przeznaczonego - prawdopodobnie - na sfinansowanie powstania przeciw Hiszpanii.

Andrzej Benesz miałby być potomkiem pro lege Wacława Benesza, kuzyna Sebastiana de Berzeviczego, który wyemigrował w XVIII wieku do Peru i tam ożenił się z inkaską kobietą szlacheckiego pochodzenia. Z tego związku mieli córkę Uminę, która stała się żoną bratanka Tupaca Amaru II, przywódcy indiańskiego powstania w latach 1780–1781. Po rozpoczęciu prześladowań rodu Tupaków przez władze hiszpańskie, mąż Uminy uciekł wraz z Sebastianem, żoną i synem – Antonio do Wenecji, gdzie zginął zasztyletowany. Sebastian, Umina i Antonio zbiegają na północne Węgry (od 1920 teren ten należy do Polski), do zamku w Niedzicy. Umina – podobnie jak wcześniej jej mąż – zostaje zasztyletowana przez ścigających ją Hiszpanów. Sebastian ratuje życie wnuka i sprowadza radę emisariuszy Inków, którzy spisują akt adopcji – zwany także Testamentem Inków. Odtąd Antonio staje się synem Wacława Benesza i zamieszkuje na Morawach. Andrzej Benesz – poprzez swego ojca Jana i dziadka Ernesta – miałby być prawnukiem Inki. Według niepotwierdzonych do końca informacji – odnalazł on kipu na zamku w Niedzicy, a nawet próbował znaleźć hipotetyczny skarb Inków. Poszukiwania nie dały rezultatów. Zginął w wypadku samochodowym, co miałoby świadczyć o kłątwie inkaskich kapłanów (targnięcie się na kipu i skarb bez zgody rady emisariuszy Inków).

Zamek był plenerem m.in. seriali telewizyjnych *Janosik* oraz *Wakacje z duchami*. W połowie lat pięćdziesiątych XX wieku kręcono tutaj zdjęcia do filmu *Zemsta* na podstawie komedii Aleksandra Fredry, w 1975 r. powstał na zamku niedzickim film *Mazepa*, zrealizowany na podstawie dramatu Juliusza Słowackiego. Obiekt jest również miejscem akcji w książce przygodowej Agi Paszkot *Ciotka, lichy i niedzickie zamczycho*.

Dzisiaj zamek spełnia funkcje muzealno-hotelowo-gastronomiczne, będąc jedną z największych atrakcji historycznych południowej części województwa małopolskiego. Do zamku prowadzi "aleja". Za bramą wejściową i sienią znajduje się dziedziniec zamku

dolnego. W obrębie tej części zamku mieszczą się pokoje gościnne, kawiarnia, a w dawnej sali balowej restauracja. W części muzealnej można zobaczyć tzw. *komnaty Salamonów*, wyposażone w przedmioty z XVI-XIX w. Drewniane schody prowadzą na taras widokowy. Przez kolejną bramę wiedzie wejście do zamku górnego i do zamkowych lochów, które służyły jako piwnice, a także jako więzienie (obecnie urządzono tu tzw. *izbę tortur*). Na skraju dziedzińca zamku górnego znajduje się studnia wykuta w litej wapiennej skale na głębokość ponad 60 m. W tzw. *Izbach Pańskich* na zamku górnym zobaczyć można: salę myśliwską, izbę żupną i izbę straży.

info: <http://pl.wikipedia.org>

foto: Albin Marciniak

Do Niedzicy można dotrzeć statkiem wycieczkowym po zwiedzeniu ruin Zamku w Czorszynie. Statek kursuje co 15 minut a koszt biletu 6 pln.

Z Niedzicy można spłynąć tratwami Dunajcem do Szczawnicy a ze Szczawnicy można dojechać busem do Czorsztyna i w ten sposób zamykamy pętlę.

Przystań pod Zamkiem w Niedzicy

Wejście na Zamek Dunajec

Punktem wartym zwiedzenia jest Zapora i Elektrownia Wodna w Niedzicy

Zbiornik czorsztyński powstał w celu obniżenia kulminacji powodziowych i zwiększenia przepływów minimalnych w Dunajcu i Wiśle, a także wykorzystania energetycznego potencjału wody. Mieści on 232 mln m³ wody, powierzchnia zalewu to 1226 ha, a jego głębokość przed zaporą w normalnych warunkach wynosi 42 m. **Zapora w Niedzicy jest najwyższą w Polsce zaporą ziemną z centralnym uszczelnieniem glinowym. Wysokość zapory: 56 m, długość: 404 m.** Zbudowana została z wykorzystaniem 1,7 mln m³ miejscowego żwiru. Poniżej zapory znajduje się elektrownia wodna wyposażona w 2 turbiny odwracalne typu Deriaza o mocy nominalnej 2 x 46 MW. Waga jednego hydrozespołu - turbiny wraz z generatorem wynosi 250 t. Budynek elektrowni o kubaturze 171 tys. m³ jest posadowiony 40 m pod ziemią - posiada 7 kondygnacji. Woda doprowadzona jest ze zbiornika do elektrowni dwoma wydrążonymi w skale sztolniami o średnicy 7 m.

Dostępne do zwiedzania z przewodnikiem są pomieszczenia technologiczne elektrowni wraz z urządzeniami do produkcji prądu, a także podziemny tunel - galeria kontrolna zapory poprowadzona w skale, 50 m pod wodą i nasypem zapory.

Zwiedzanie indywidualne: - ogólne -9,00 zł - szczegółowe – 17,00 zł

Dodatkowych informacji udziela oraz rezerwacje prowadzi obsługa parkingu przy elektrowni wodnej tel. 519 337 106 oraz recepcja Hotelu Pieniny tel. 18 26 29 383

Po zwiedzaniu zamku, powozowni, zapory i okolic, na miejsce posiłku polecamy sprawdzoną restaurację Czardasz.

Obsługa miła, potrawy smaczne a ceny bardzo przystępne.

Zwiedzanie ruin zamku w Czorsztynie

zwiedzanie indywidualne, bez przewodnika

01.05 do 30.09; otwarty w godzinach 9:00 – 18:00

01.10 do 30.04; otwarty w godzinach 10:00 - 15:00 (z wyjątkiem poniedziałków)

Zamek nieczynny; 1.I, 1.XI, 25 i 26.XII oraz Wielkanoc.

Zwiedzanie zamku w Niedzicy

zwiedzanie w grupach z przewodnikiem, przewodnik w cenie biletu

01.05 do 31.09; otwarty w godzinach 9:00 - 18:30 (codziennie)

01.10 do 30.04; otwarty w godzinach 9:00 - 15:30 (z wyjątkiem poniedziałków)

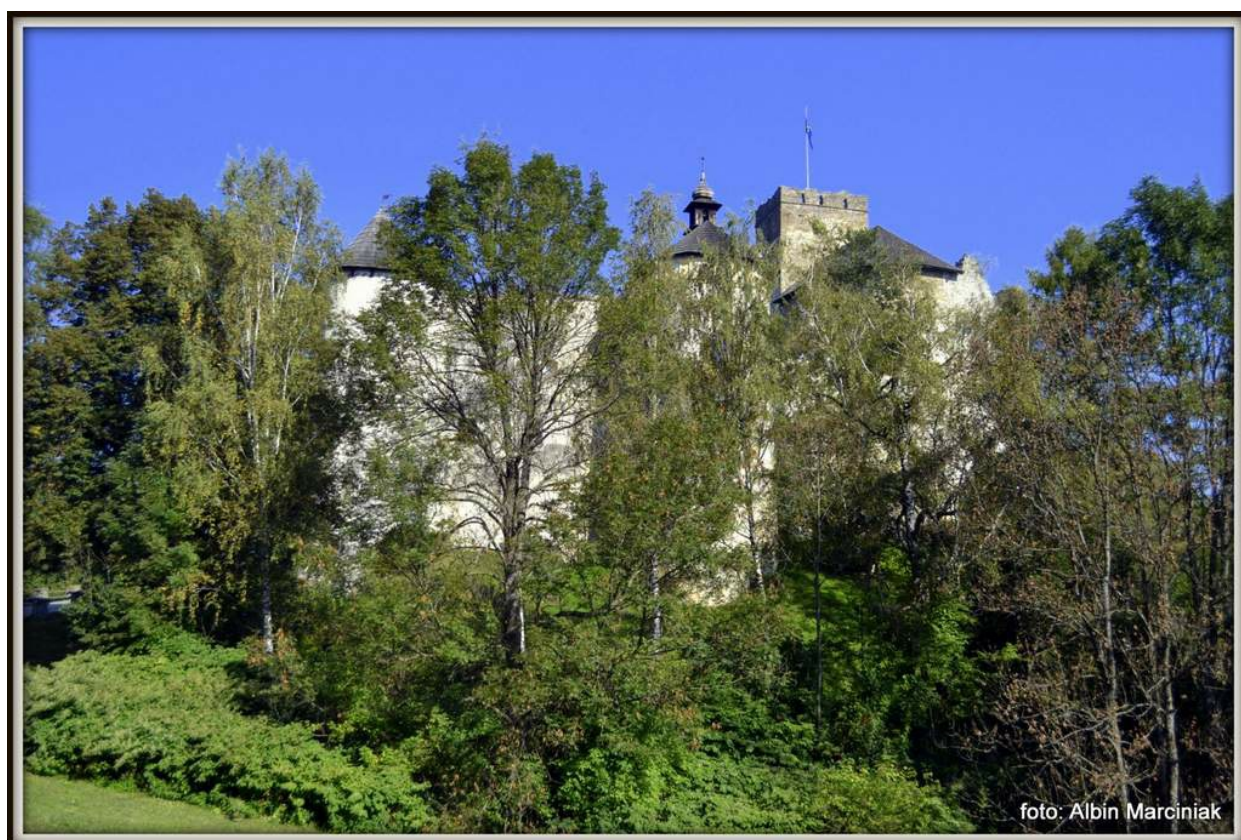
spichlerz (czynny tylko w okresie letnim)

wystawa "wozownia" w cenie biletu do zamku

opracowanie i foto: Albin Marciniak

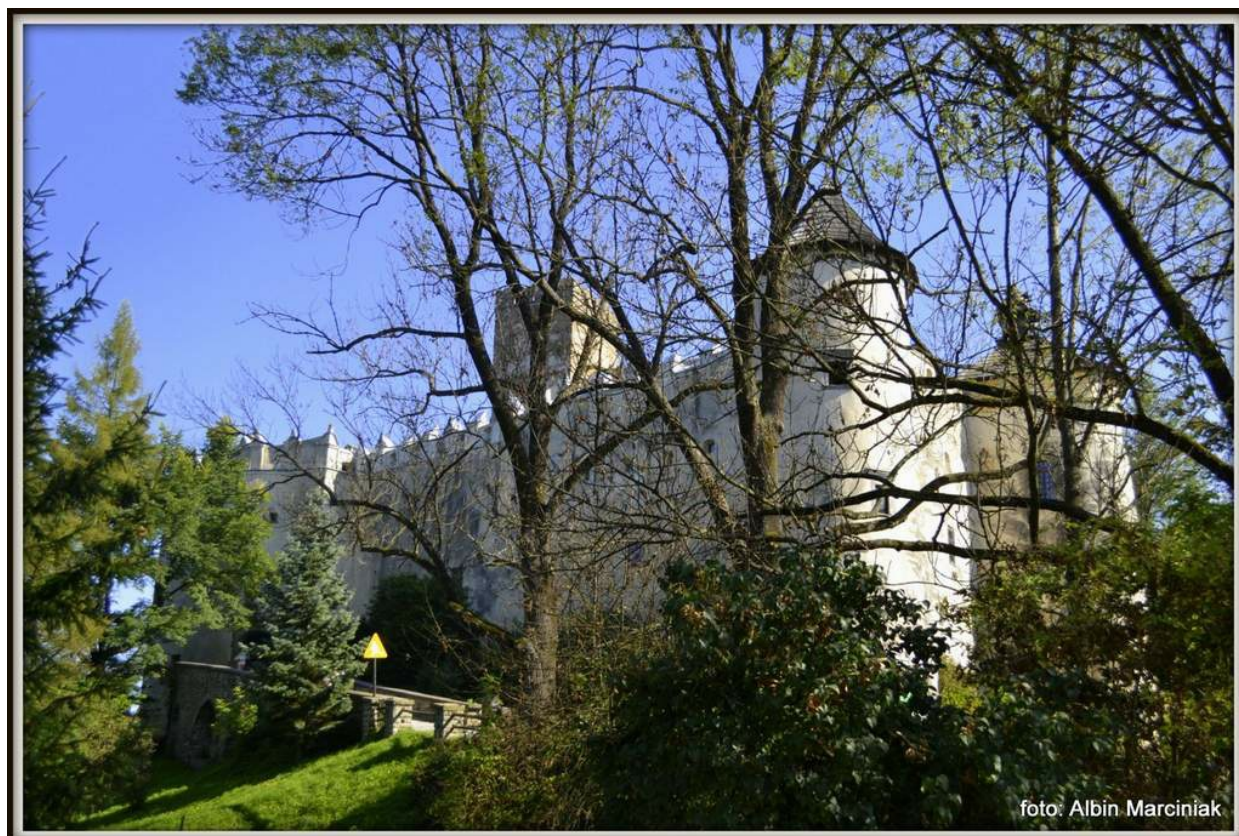

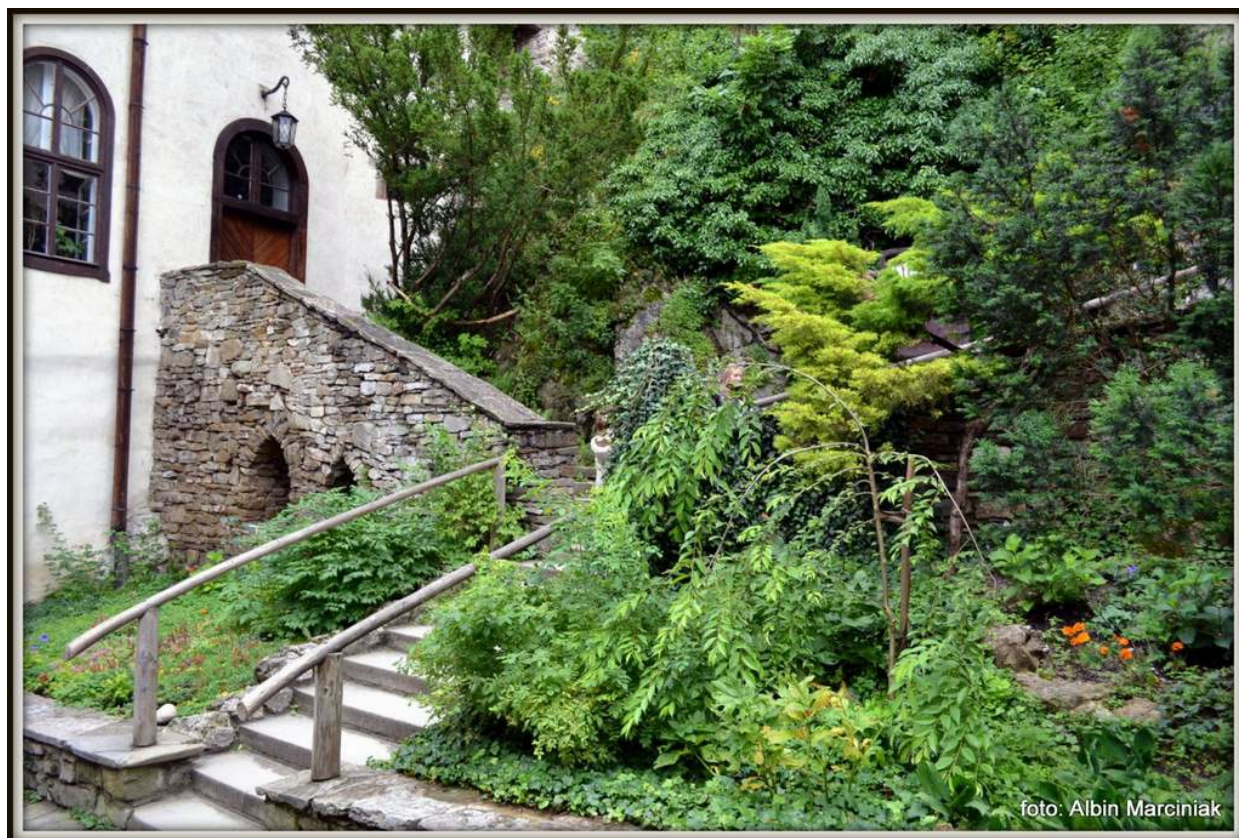

foto: Albin Marciniak

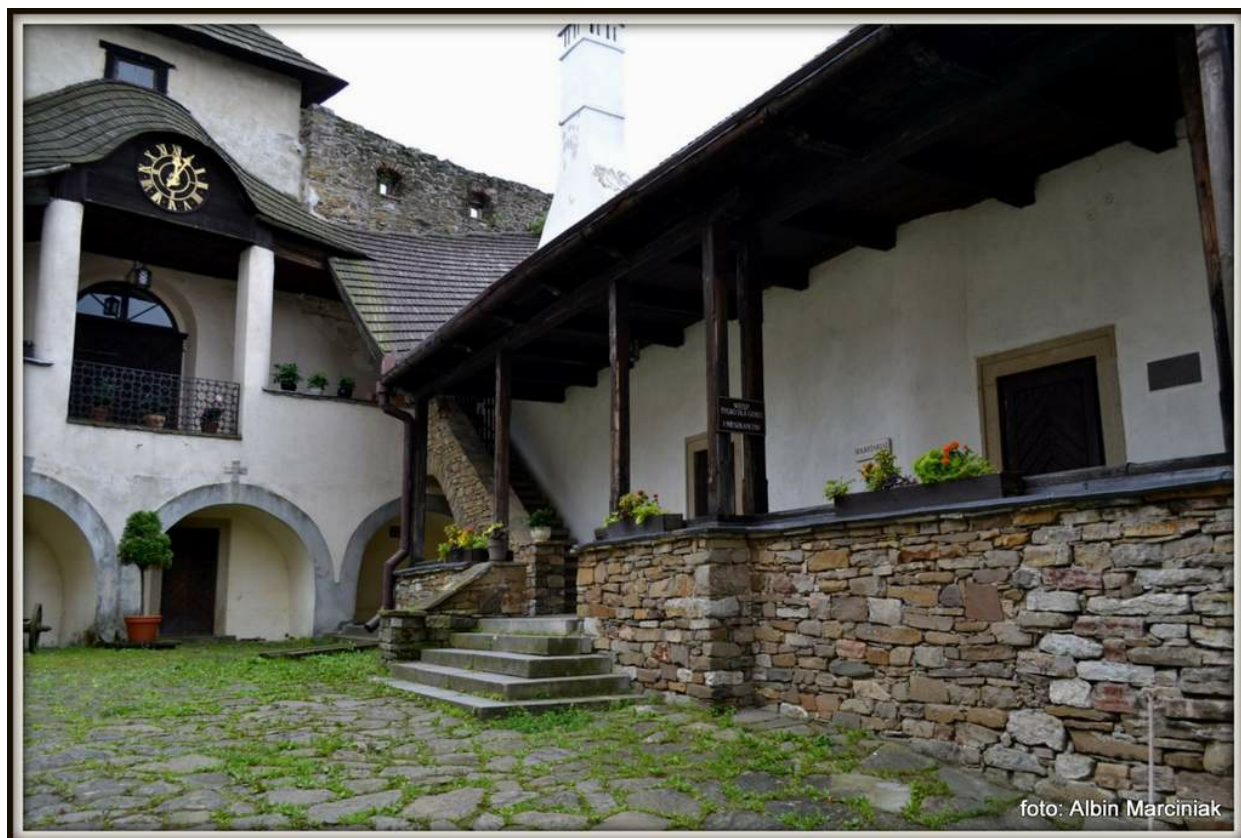

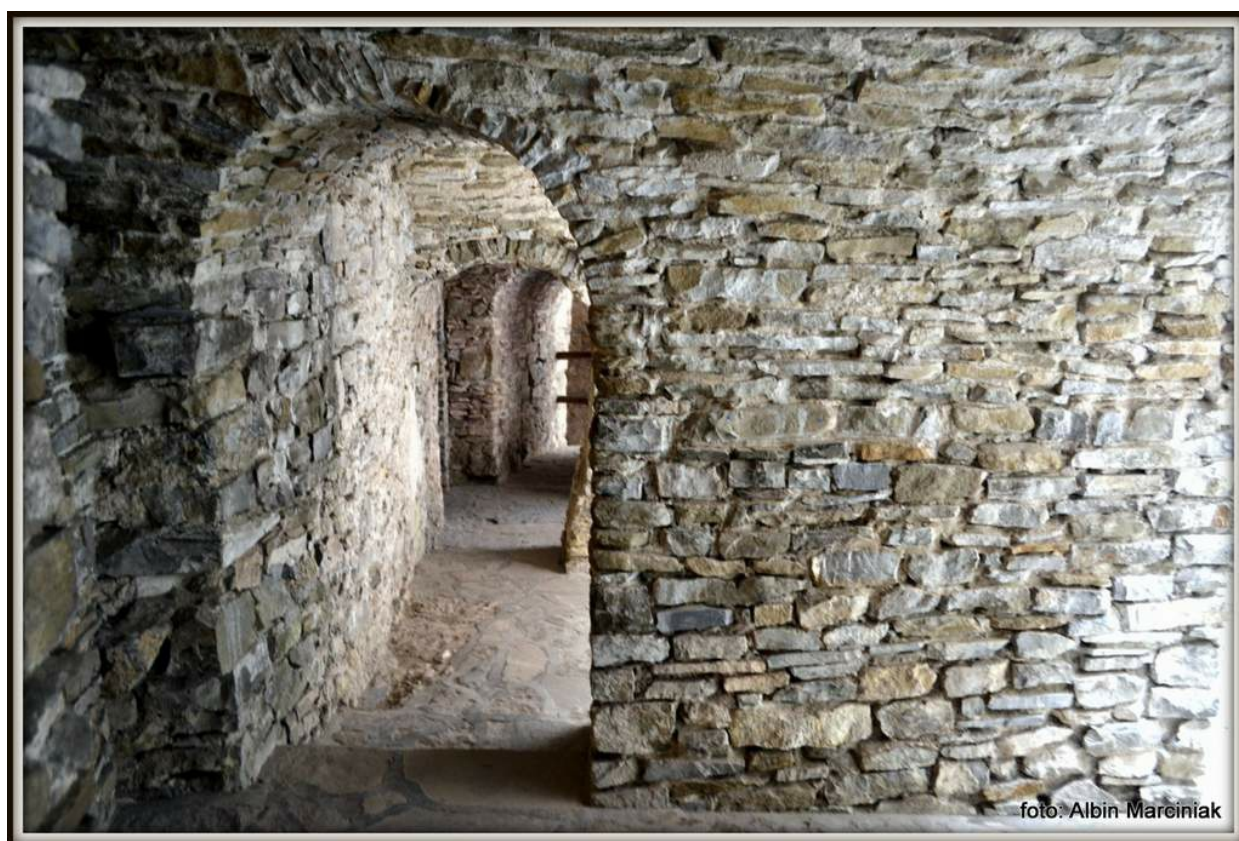
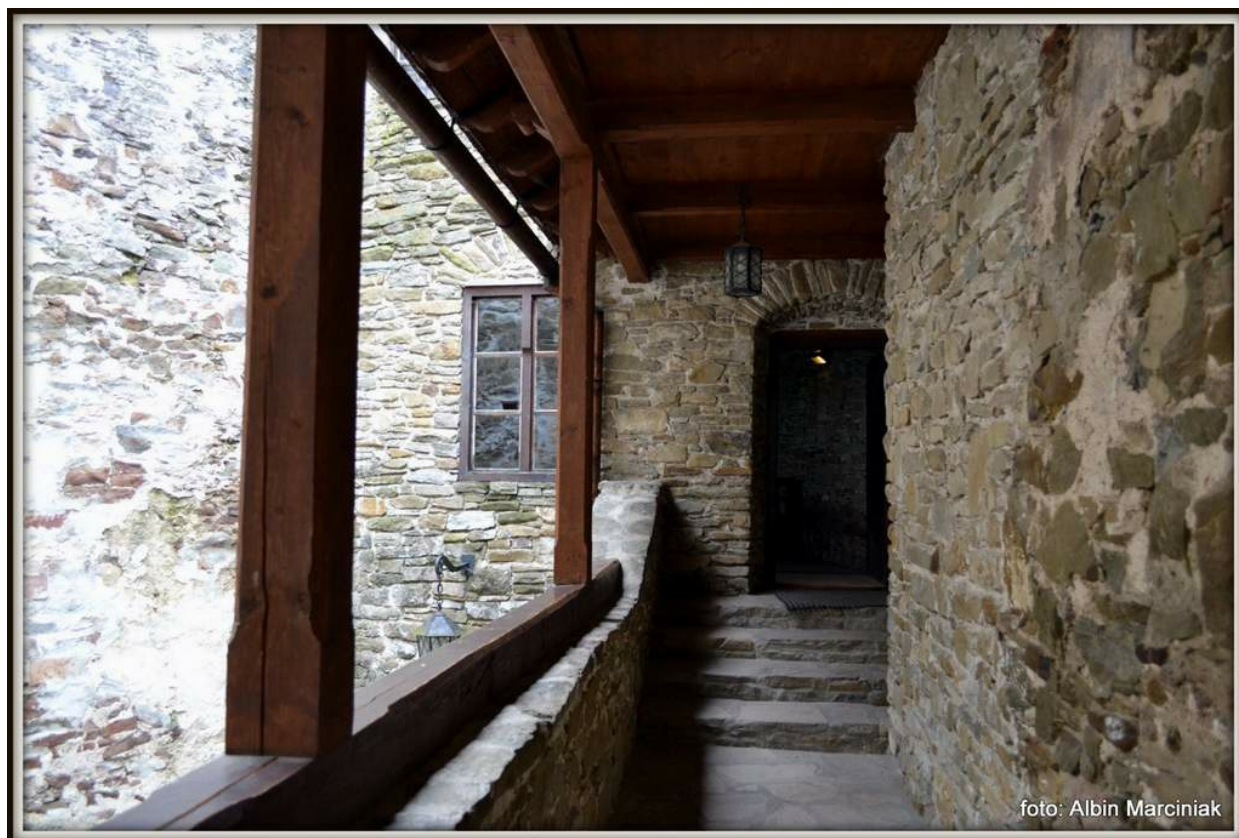
foto: Albin Marciniak

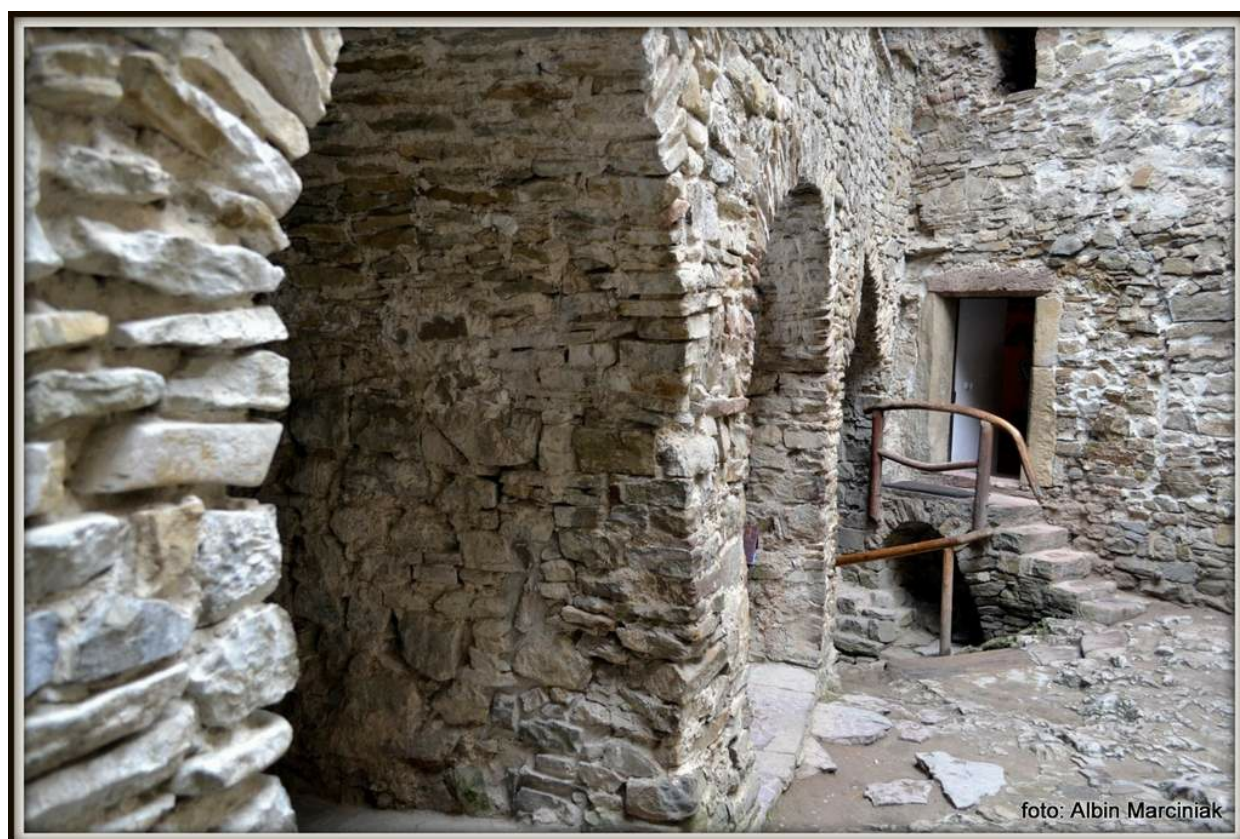

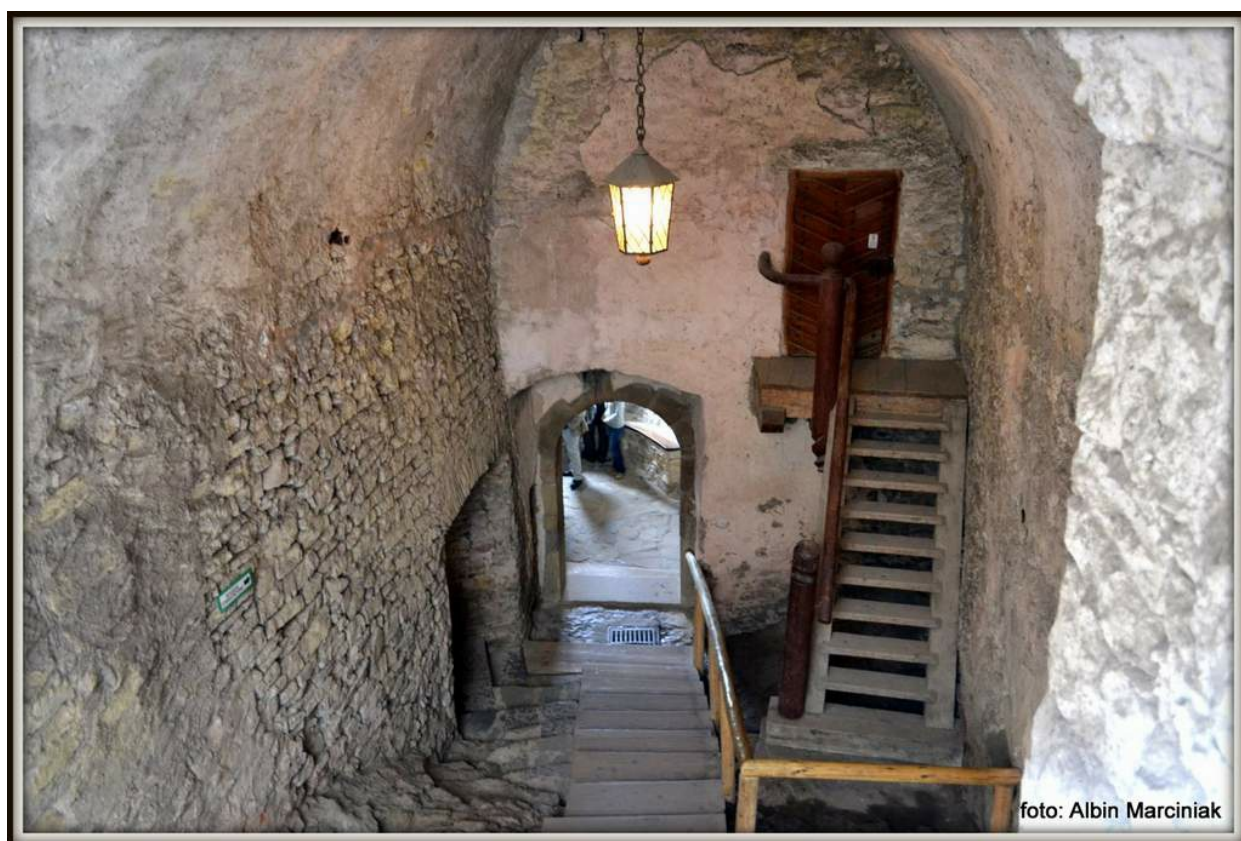

foto: Albin Marciniak

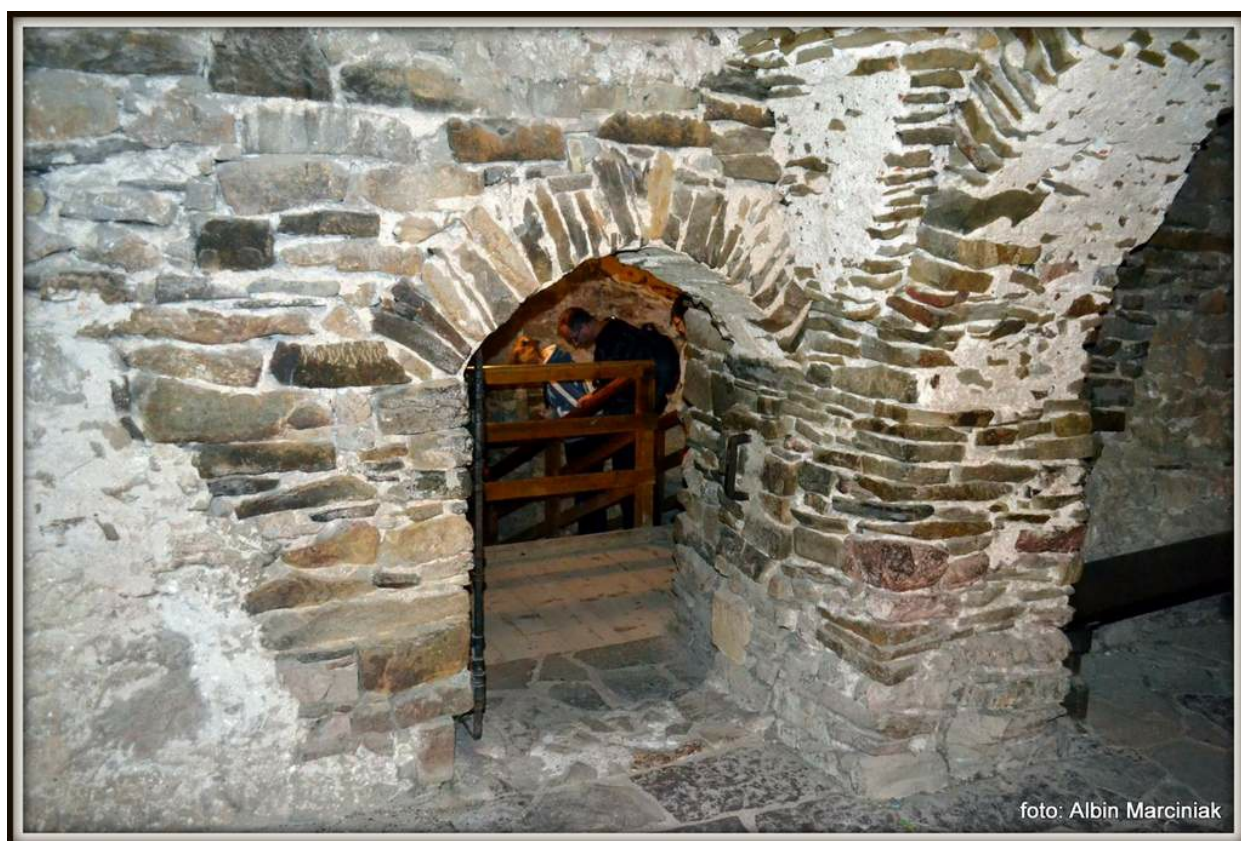
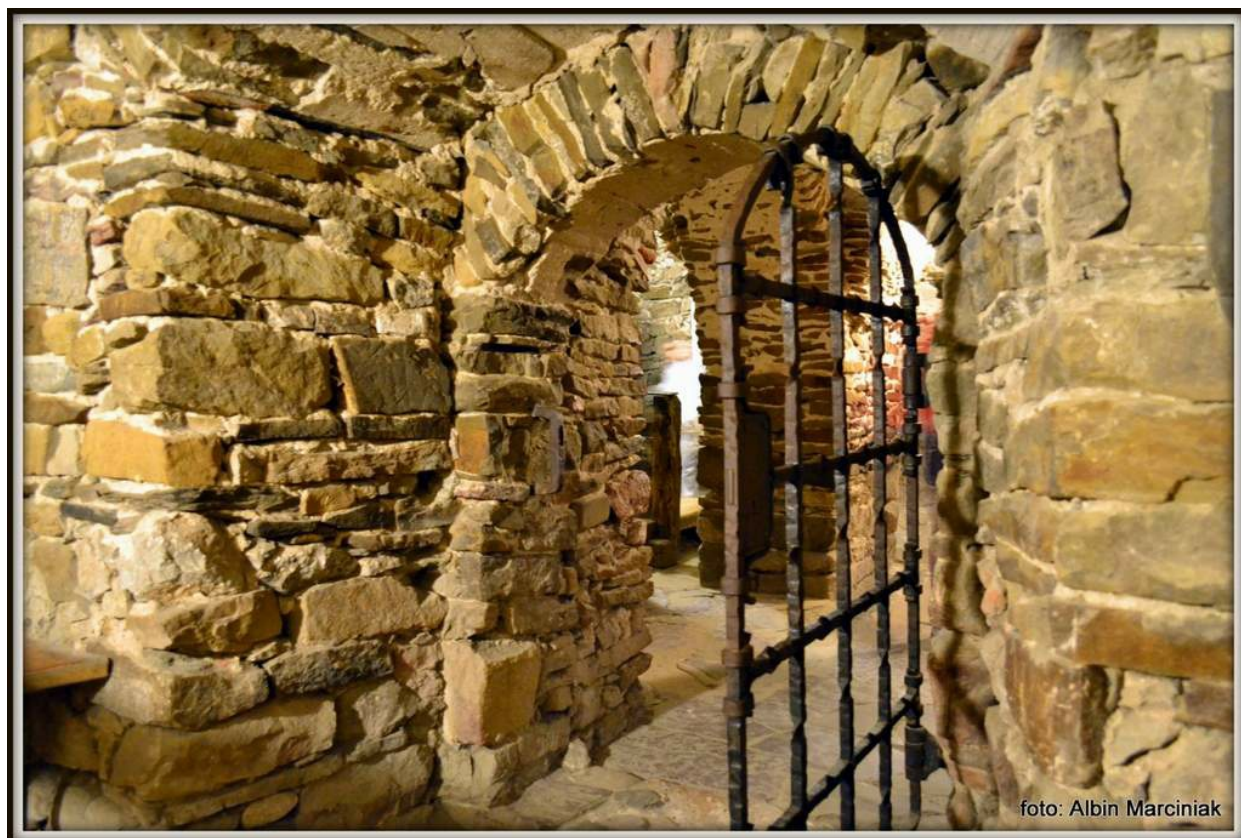

foto: Albin Marciniak

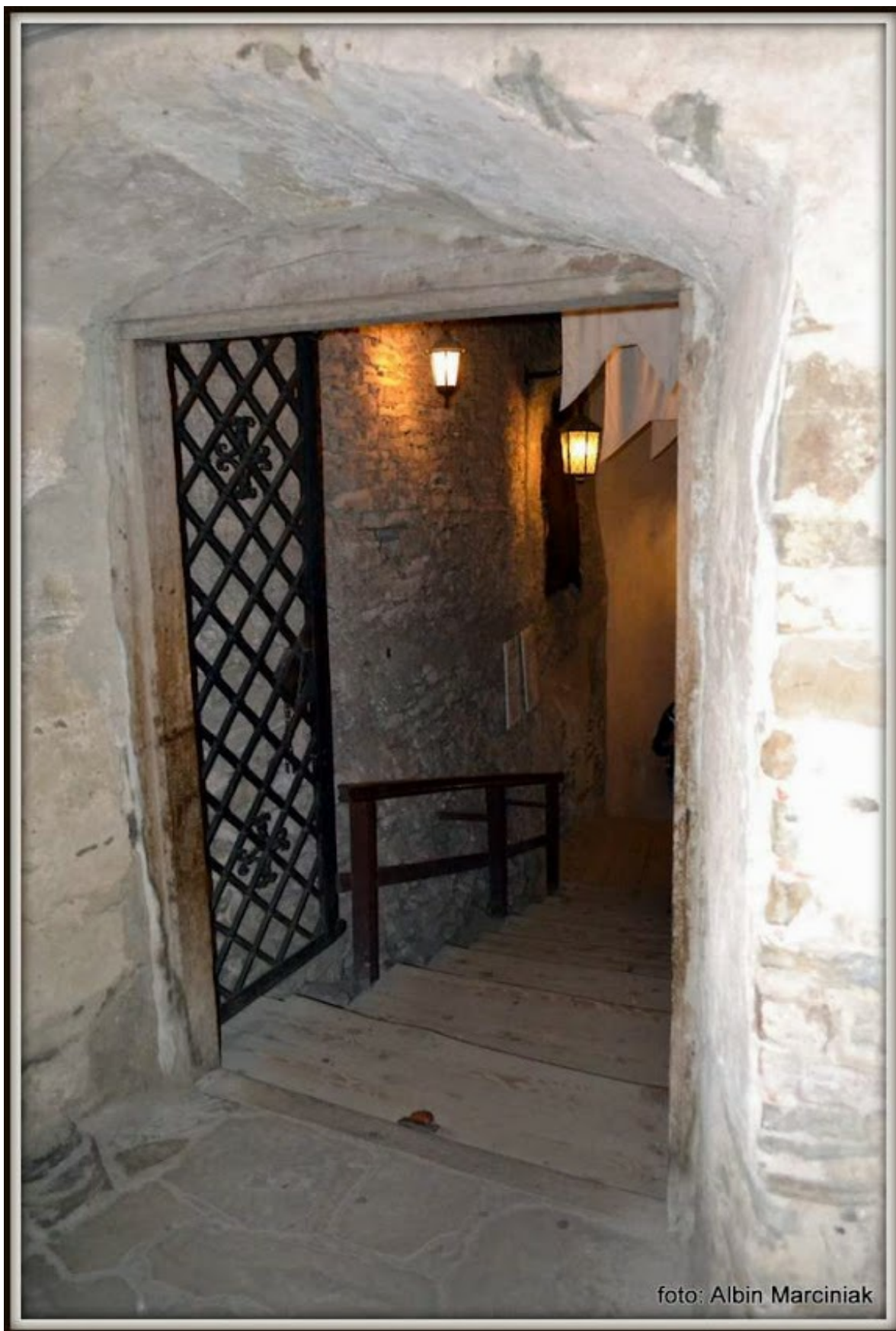

foto: Albin Marciniak

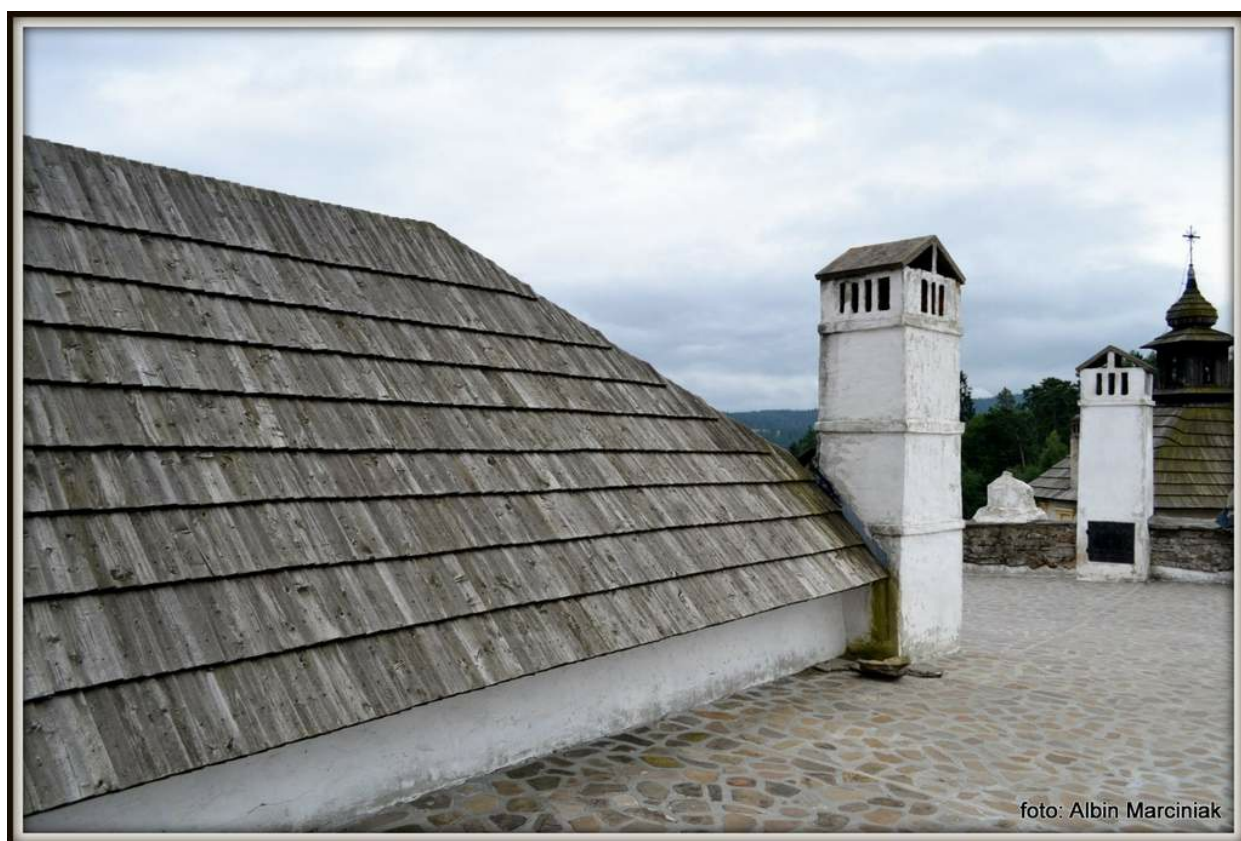

foto: Albin Marciniak

foto: Albin Marciniak

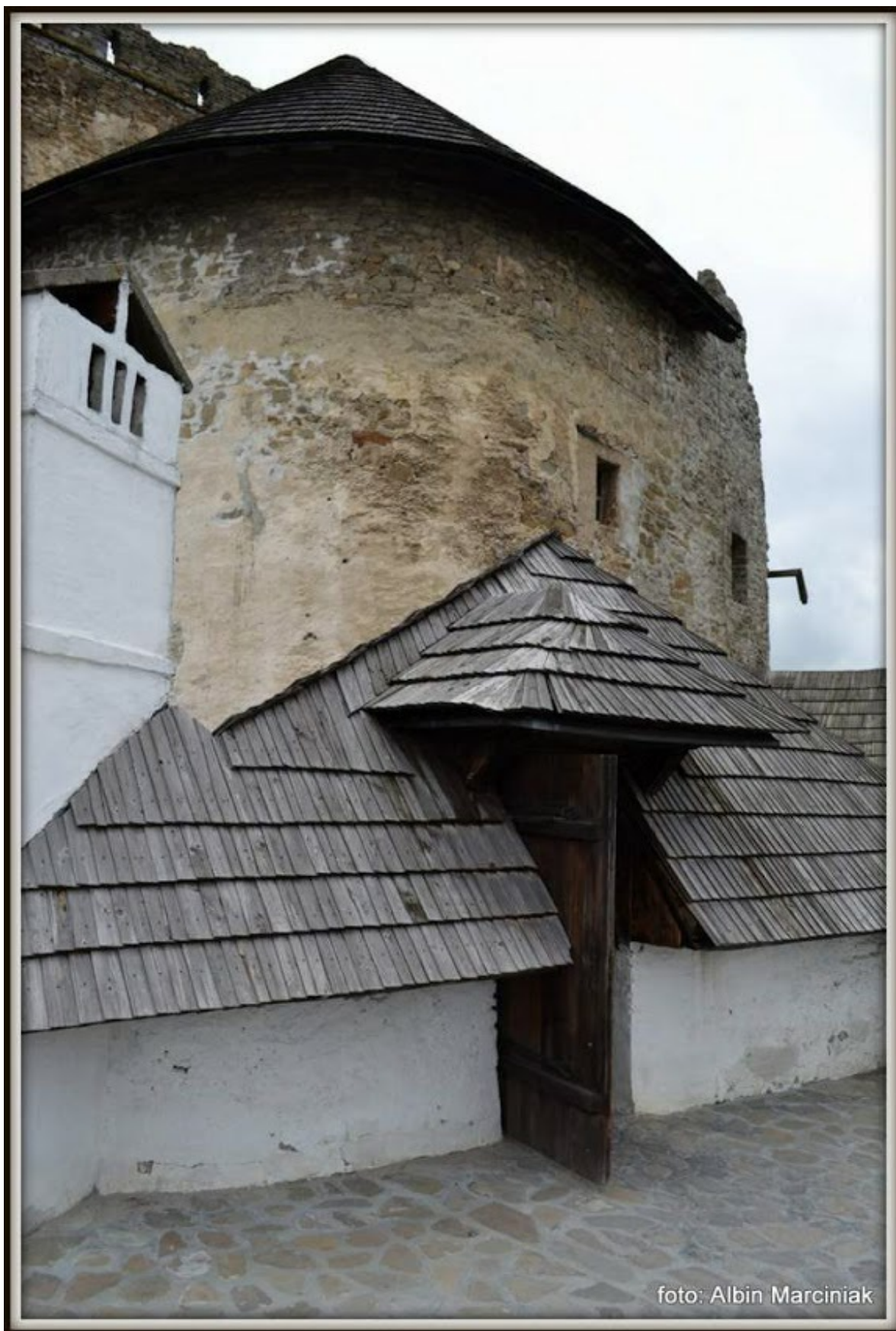

foto: Albin Marciniak

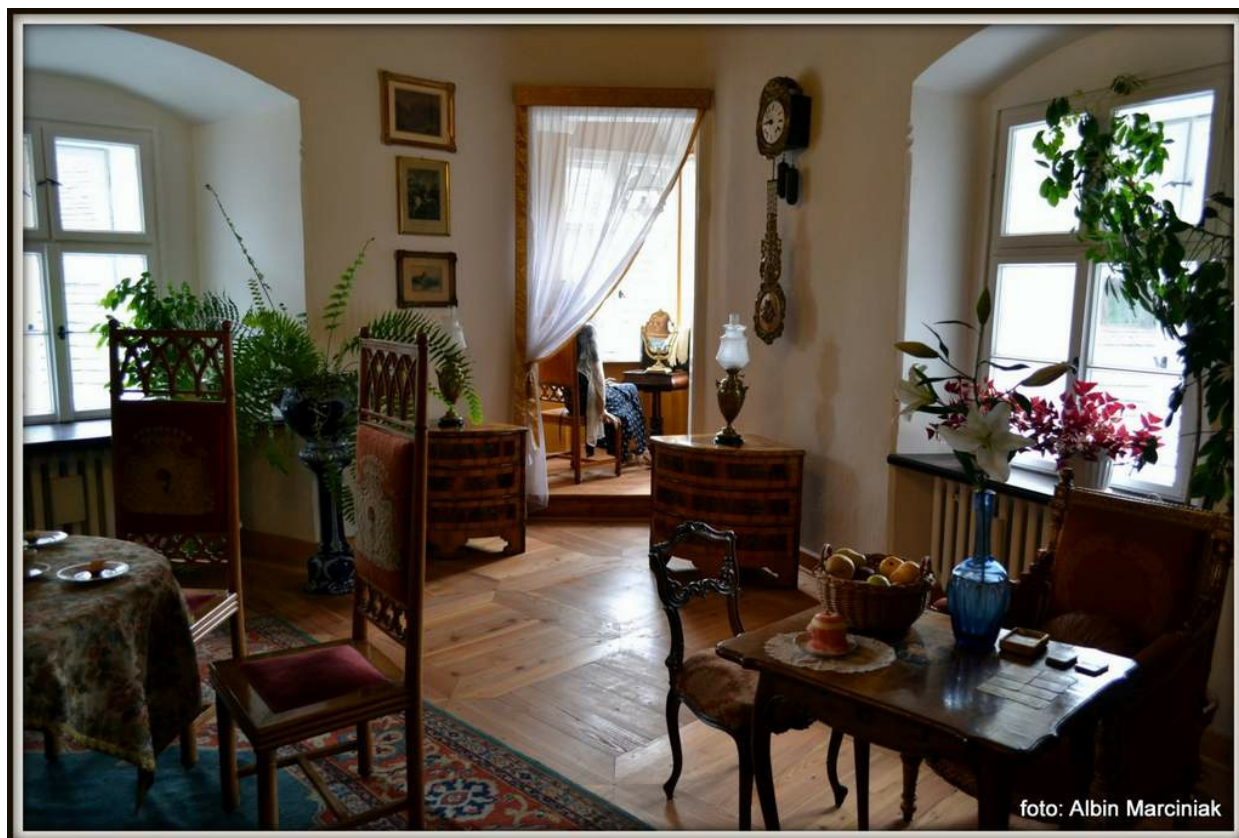

foto: Albin Marciniak

